

2020.

ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA FINANSIJSKIH PROIZVODA I USLUGA

Grupacija Svjetske banke
uz podršku
Vlade Švicarske

Ovu brošuru izradila je Grupa za razvoj platnih sistema (*Payment Systems Development Group-PSDG*) koja funkcioniše u okviru jedinice Globalne prakse u oblasti finansija, konkurentnosti i inovacija Grupacije Svjetske banke (*Finance, Competitiveness and Innovation Global Practice of The World Bank Group*).

Švicarski Državni sekretarijat za ekonomski poslove (*SECO*) finansirao je ovu brošuru u okviru Programa za plaćanja i doznake (*Remittances and Payments Program*).

www.remittanceprices.worldbank.org

Grupacija Svjetske banke

1818 H Street NW

20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org

paymentsystems@worldbank.org

kontakt telefon: +1202 473-1000

Fotografija na naslovnici: Muamer Osmanbegović

© Grupacija Svjetske banke, 2020.

02

Centralna banka Bosne i Hercegovine
Центална банка Босне и Херцеговине
Central Bank of Bosnia and Herzegovina
Maršala Tita 25
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
www.cbbh.ba
fined@cbbh.ba
kontakt telefon: +387 33 278 100

ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA FINANSIJSKIH PROIZVODA I USLUGA

Kao fizičko lice, korisnik finansijskih proizvoda i usluga, stupanjem u poslovni odnos sa subjektima finansijskog sistema **stičete određena prava i obaveze**.

Važno je znati i razumjeti da su prava i obaveze **definirane zakonima, podzakonskim aktima (općim uvjetima poslovanja i odlukama), dobrom poslovnom praksom i zaključenim ugovorom o korištenju proizvoda i usluge**.

ŠTA ZNAČI ODGOVORNO PONAŠANJE U PRISTUPU FINANSIJSKIM PROIZVODIMA I USLUGAMA?

Odgovorno ponašanje podrazumijeva **informiranje i finansijsko educiranje**, te sagledavanje vlastitih potreba i mogućnosti.

U slučaju korištenja usluge transfera novca poželjno bi bilo prakticirati sljedeće:

ŠTA ZNAČI ODGOVORNO PONAŠANJE U PRISTUPU FINANSIJSKIM PROIZVODIMA I USLUGAMA?

- » **Istraživanje mogućnosti** putem web site-ova banaka/servisa za slanje novca;
- » Sačinite **listu pitanja** na koja želite dobiti odgovore;
- » **Posjeta poslovnicama** i informiranje o naknadama, korespondentnim bankama, brzini, politikama sigurnosti itd;
- » **Obavijestite primaoca/pošiljaoca** novca o prikupljenim informacijama, posebno u kontekstu naknada i korespondentne banke;
- » Uvid i razumijevanje dokumentacije potrebne za korištenje usluge. Važno je zapamtiti da je **Vaše pravo da usluga bude transparentna i da tražite objašnjenje pojmove ili naknada.**

ZAŠTO SE ZAKLJUČUJE UGOVOR O KORIŠTENJU USLUGE / PROIZVODA?

Ugovorom o korištenju finansijske usluge ili proizvoda se definiraju prava i obaveze ugovornih strana, kako pružatelja, tako i korisnika usluge.

Ova **prava i obaveze** se odnose na davanja, plaćanja, rokove, cijenu, sigurnosti, brzinu, povjerljivost, transparentnosti, raskid ugovora, instrumente obezbeđenja i slično.

U pregovaračkoj fazi možete **tražiti nacrt ugovora** kako biste jasnije i pažljivije sagledali odredbe. Posebno je potrebno обратити pažnju на odredbe ugovora koje se tiču cijene koštanja, posljedica raskida ugovora, te prinudne naplate.

“ **Važno je pažljivo čitati ugovor i imati na umu da je obaveza pružatelja finansijskih usluga da u pregovaračkoj fazi na transparentan i stručan način objasni nejasne termine i odredbe iz ugovora.**

INFORMATIVNI LIST I OPĆI UVJETI POSLOVANJA

Informativni list je dokument važan u pregovaračkoj fazi koji sadrži informacije o konkretnoj usluzi ili proizvodu, te u ***slučaju korištenja računa od strane fizičkih lica sadrži:***

- » osnovne informacije o usluzi;
- » pojašnjenje termina;
- » visinu i sadržaj troškova;
- » oznaku o valuti;
- » informaciju o drugim vezanim uslugama.

Opći uvjeti poslovanja sadrže prava i obaveze ugovornih strana u odnosu na određeni proizvod/uslugu, te konkretno u slučaju korištenja računa od strane fizičkih lica propisuju: pojmovno određenje, opis i vrste transakcijskih računa (tekući, devizni i sl.), naknade i troškove, sigurnosne obaveze i druge vezane pojmove.

INFORMATIVNI LIST I OPĆI UVJETI POSLOVANJA

Opći uvjeti poslovanja sadrže prava i obaveze ugovornih strana u odnosu na određeni proizvod/uslugu, te konkretno u slučaju korištenja računa od strane fizičkih lica propisuju:

- » pojmovno određenje
- » opis i vrste transakcijskih računa (tekući, devizni i sl.)
- » naknade i troškove
- » sigurnosne obaveze i druge vezane pojmove

Savjet: u općim uvjetima poslovanja za korištenje usluge prijema/slanja novca putem računa, a koji su dostupni na internet stranicama banaka, možete dobiti informacije o sigurnosnim aspektima transakcije, brzini, načinu reklamacije i slično.

KAKO DA ZAŠTITIM SVOJA PRAVA?

Ukoliko kao korisnik finansijske usluge ili žirant smatrate da je subjekt bankarskog sistema povrijedio Vaša prava, imajte na umu ***da postoje sudski i vansudski mehanizmi zaštite***.

Podnošenjem prigovora finansijskoj instituciji ili nadležnoj agenciji za bankarstvo, odnosno Ombudsmenu za bankarski sistem, ***možete vansudski zaštiti svoja prava***.

Ukoliko niste zadovoljni vansudskim postupkom, možete uvijek pokrenuti sudski postupak odlučivanja pred nadležnim sudom.

PRIKAZ POSTUPKA ZAŠTITE PRAVA:

FINANSIJSKA INSTITUCIJA

- Prigovor možete podnijeti i usmeno službeniku ;
- Prigovor možete podnijeti i pismenim putem pazeći da prigovor sadrži sve potrebne elemente;
- Podnošenje prigovora i postupanje po prigovoru je besplatno.

OMBUDSMEN ZA BANKARSKI SISTEM

- Ukoliko u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora finansijska institucija nije odgovorila ili niste zadovoljni odgovorom, prigovor možete podnijeti nadležnoj agenciji za bankarstvo, odnosno Ombudsmenu za bankarski sistem;
- Ombudsmen provodi postupak i postupajući po prigovoru donosi preporuke koje nisu obavezujuće za finansijske institucije;
- Pred Ombudmenom je moguće pokrenuti i postupak medijacije;
- Svi postupci pred Ombudsmenom su besplatni.

NADLEŽNI SUD

- Ukoliko niste zadovoljni vansudskim postupcima zaštite korisničkih prava (prigovor finansijskoj instituciji ili ombudsmenu) možete pred nadležnim sudom pokrenuti i sudski postupak;
- Pokretanje sudskog postupka nije uvjetovano korištenjem vansudskih mehanizama zaštite;
- Sudski postupak podrazumijeva dobro poznavanje procesnog i materijalnog prava, kao i finansijske troškove;
- Sudske odluke su obavezujuće.

VAŽNO JE POZNAVATI ŠTA PRIGOVOR TREBA DA SADRŽI!

Da bi onaj kome podnosite prigovor mogao blagovremeno i jasno postupiti ***neophodno je da prigovor sadrži određene informacije, odnosno određenu formu.***

Na ovaj način izbjegavate situaciju da iz prigovora nije jasno na šta prigovarate, na koji pravi odnos se pozivate, te koje okolnosti ili činjenice navodite.

Savjet: nastojte biti precizni i nedvosmisleni u prigovoru. **Pažljivo pročitajte dokumentaciju** na osnovu koje je nastao odnos i precizno navedite okolnosti, prethodnu komunikaciju sa finansijskom institucijom, norme na koje se pozivate, odnosno sve ono za šta procijenite da može potkrijepiti Vašu tvrdnju.

VAŽNO JE POZNAVATI ŠTA PRIGOVOR TREBA DA SADRŽI!

Imajte na umu da prigovor treba da sadrži:

- » Osnovne podatke o osobi koja podnosi prigovor (ime i prezime, tačnu i potpunu adresu, te kontakt telefon);
- » Tačan naziv i adresu institucije kojoj se prigovor podnosi;
- » Kratki opis situacije i broj ugovora;
- » Dokaze kojima se potkrepljuju navodi iz opisa;
- » Prijedlog rješenja;
- » Datum podnošenja prigovora;
- » Potpis.

KORISNI KONTAKTI

**AGENCIJA ZA
BANKARSTVO
FEDERACIJE BIH**

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo

Tel: + 387 (33) 72 14 00
Fax: + 387 (33) 66 88 11
Email: agencija@fba.ba

www.fba.ba

**OMBUDSMEN
ZA BANKARSKI
SISTEM FBIH**

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo

Tel: + 387 (33) 56 97 87
Email: ombudsman@fba.ba

www.fba.ba

**AGENCIJA ZA
BANKARSTVO
REPUBLIKE SRPSKE**

Vase Pelagića 11a
78 000 Banja Luka

Tel: +387 (51) 224-079
Fax: + 387 (51) 216-665
Email: office@abrs.ba

www.abrs.ba

**OMBUDSMAN
ZA BANKARSKI
SISTEM RS**

Vase Pelagića 11a
78 000 Banja Luka

Tel: + 387 (51) 22 00 68
Email: info@abrs.ba

www.abrs.ba

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Grupacija Svjetske banke
1818 H Street NW
20433 Vašington, Okrug Kolumbija, SAD

www.worldbank.org
paymentsystems@worldbank.org
kontakt telefon: +1202 473-1000